

**ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

Vyhodnotenie Svetového dňa vody 2018

„Príroda pre vodu“

Bratislava, 21.marec 2018

VYHODNOTENIE SVETOVÉHO DŇA VODY 2018

Pri príležitosti Svetového dňa vody (ďalej len „SDV“), kedy sa na základe rozhodnutia Organizácie spojených národov hlavnou témou pre rok 2018 stala "Príroda pre vodu", zaoberajúca sa využitím prírody na prekonanie vodných výziev 21. storočia (klimatické zmeny, povodne a suchá, znečistenie vody), vykonávali Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) a regionálne úrady verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) na Slovensku aktivity, zamerané na zvýšenie informovanosti a povedomia obyvateľov v oblasti pitnej vody a na overenie kvality pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov.

ÚVZ SR a vybrané RÚVZ (29) poskytovali bezplatne orientačné laboratórne vyšetrenie vzoriek vody z individuálnych zdrojov (Obr. č. 1) pre dva vybrané chemické ukazovatele kvality pitnej vody: **DUSIČNANY** a **DUSITANY**, ktoré patria k najčastejším kontaminantom vlastných studní a zo zdravotného hľadiska ich prekročenie nie je bezpečné najmä pre malé deti. Informácie, týkajúce sa organizovania SDV v podmienkach jednotlivých úradov boli pred 21. marcom 2018 zverejnené v médiách, na webových sídlach a nástenkách ÚVZ SR a RÚVZ.

Obr. č. 1: Vyšetrovanie vzoriek vody z individuálnych zdrojov v laboratóriách ÚVZ SR.

Všetky RÚVZ a ÚVZ SR počas SDV poskytovali odborné poradenstvo a konzultácie o vhodnosti budovania vlastných vodných zdrojov a o požiadavkách na kvalitu pitnej vody. Často diskutovaná bola problematika existujúcich zdrojov znečistenia (žump) v okolí studní, ich ochrany a možnosti úprav vody v prípade nevyhovujúcej kvality. Verejnosť zaujímali možnosti používania vody zo studní, kvalita dodávanej pitnej vody z verejných vodovodov ako aj význam stopových prvkov vo vode pre zdravie človeka. Úrady poskytovali rozhovory a články pre médiá, organizovali prednášky pre deti základných škôl. Pre verejnosť boli pripravené zdravotno-výchovné materiály vo forme letákov a brožúr: *Zdravá pitná voda z vlastnej studne*, *Význam obsahu stopových látok v pitnej vode pre zdravie človeka*, *Kvalitná pitná voda – cesta ku zdraviu*, *Dezinfekcia vodného zdroja*, *Problematika dusičnanov a dusitanov v pitnej vode*, *Návod na jednorazovú dezinfekciu zdroja vody*, *Staráte sa o ochranu svojho vodného zdroja? atď.*

Odborní pracovníci ÚVZ SR a RÚVZ informovali občanov, ktorí priniesli vzorky vody na vyšetrenie o spôsobe zverejňovania výsledkov.

Aktivity ÚVZ SR a jednotlivých RÚVZ počas Svetového dňa vody 2018 sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách a grafoch:

Tab. č. 1: Prehľad aktivít

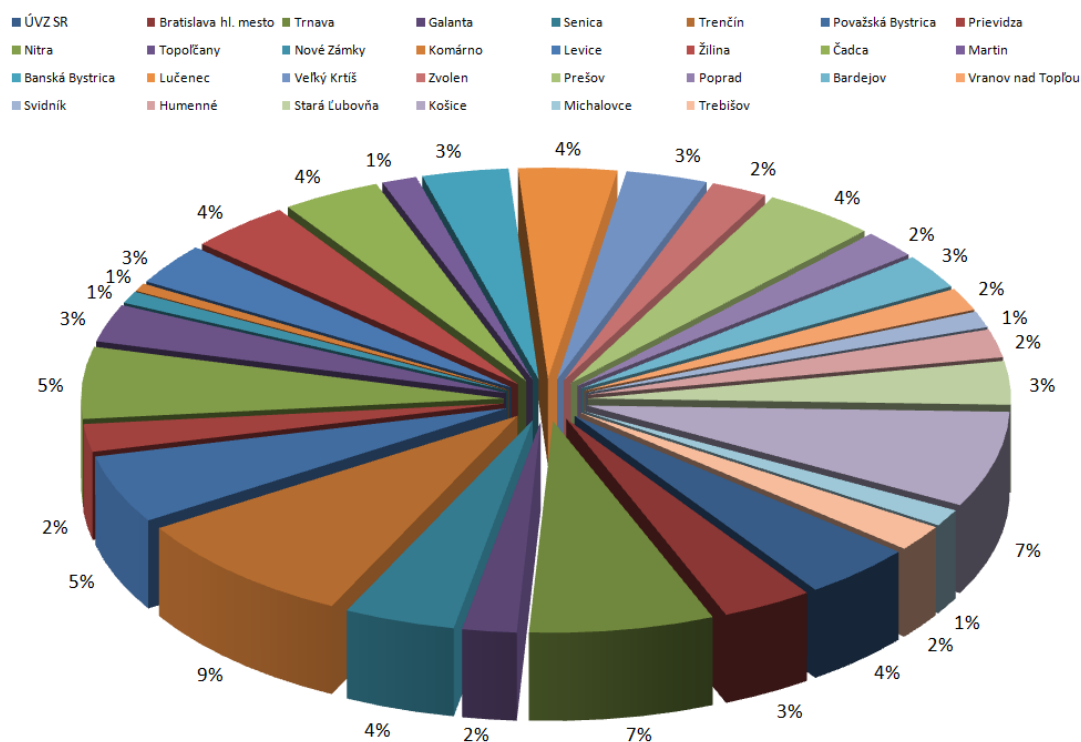
Názov inštitúcie	Realizované aktivity	Konzultácie a poradenstvo	Dusičnany / Dusitany
ÚVZ SR Bratislava	Informácie na webovom sídle a informačnom paneli úradu. Príprava a distribúcia informačných letákov pre verejnosť. Informácie a články pre médiá.	780 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave	Informácie na informačnom paneli a webovom sídle úradu. Oznamy a plagáty na vchodových dverách úradu. Príprava informačného letáku „Kvalitná pitná voda – cesta ku zdraviu“. Informácie pre tlačové agentúry. Distribúcia informačných letákov pre verejnosť.	97 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Trnave	Informácie a oznamy na webovom sídle. Distribúcia letákov pre verejnosť.	konzultácie poradenstvo	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede	Poskytovanie informácií pre verejnosť.	2 (osobne) 26 (telefonicky)	nie
RÚVZ so sídlom v Galante	Informácie na webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	155 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Senici	Informácie na informačnom paneli a webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	219 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Trenčíne	Informácie na webovom sídle a informačnom paneli úradu. Rozhovor pre televíziu Považie. Distribúcia letákov pre verejnosť.	konzultácie poradenstvo	áno/nie
RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici	Informácie na informačnom paneli a webovom sídle úradu. 2x prednáška. Informácie pre médiá.	300 (osobne a telefonicky)	áno/nie
RÚVZ Prievdza so sídlom v Bojniciach	Informácie na webovom sídle úradu. Oznamy a články v regionálnych novinách. Distribúcia letákov pre verejnosť.	30 (osobne)	áno/nie
RÚVZ so sídlom v Nitre	Informácie a články na webovom sídle a informačnom paneli úradu.	409 (osobne)	áno/áno

	Reportáže pre médiá. Distribúcia letákov pre verejnosť.		
RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch	Informácie a leták na webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	228 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch	Informácie pri vstupe do úradu na informačnom paneli a webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	86 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Komárne	Informácie na webovom sídle a na informačnom paneli úradu. Rozhovory pre médiá. Prednášky na školách. Distribúcia letákov pre verejnosť.	konzultácie poradenstvo	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Leviciach	Informácie a články na webovom sídle úradu a v regionálnych novinách. Distribúcia letákov pre verejnosť.	540 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Žiline	Informácie na webovom sídle úradu. Oznamy na portáloch miest okresu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	310 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Čadci	Poskytovanie informácií a distribúcia brožúr pre verejnosť.	16 (osobne) 14 (telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne	Informácie na webovom sídle a na informačnom paneli úradu. Oznam pre všetky obce v okrese. Distribúcia letákov pre verejnosť.	61 (osobne)	nie
RÚVZ so sídlom v Martine	Informácie na webovom sídle. Oznam v regionálnych médiách, na informačnej tabuli úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	150 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši	Informácie na webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	20 (osobne) 11 (telefonicky)	nie
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	Informácie na webovom sídle. Príprava a distribúcia informačných letákov pre verejnosť. Rozhovory pre médiá. Distribúcia informačných brožúr a tabuliek pre verejnosť.	192 (osobne) 24 (telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Lučencí	Informácie na webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť. Doručovanie vzoriek na laboratórne vyšetrenie na RÚVZ BB	162 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši	Informácie na informačnom paneli a webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť.	300 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v	Informácie na webovom sídle úradu, nástenke RÚVZ.	27 (osobne a telefonicky)	nie

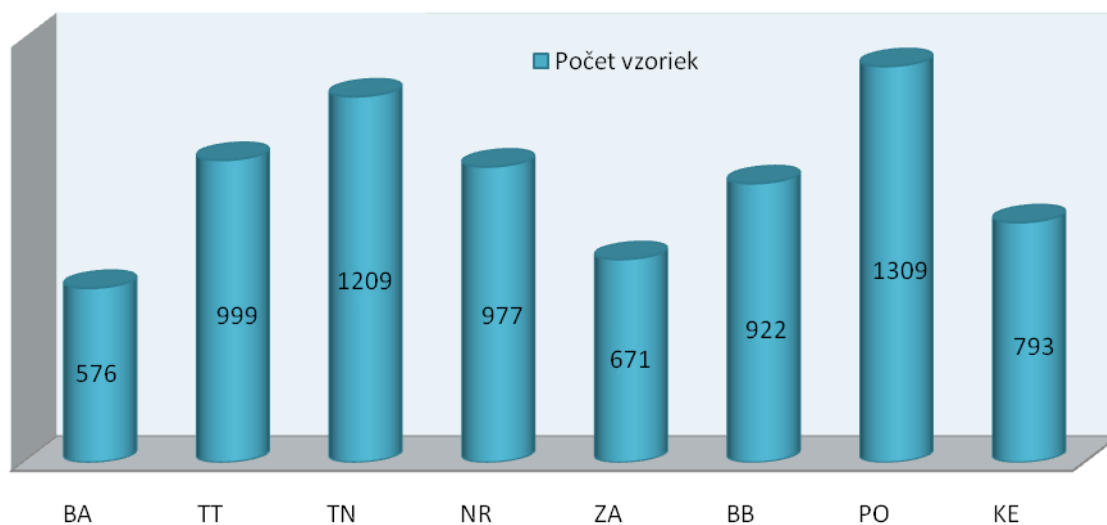
Rimavskej Sobote	Oznamy na webových stránkach regionálnych novín. Distribúcia letákov pre verejnosť.		
RÚVZ so sídlom vo Zvolene	Informácie na webovom sídle úradu. Distribúcia letákov pre verejnosť. Doručovanie vzoriek na laboratórne vyšetrenie na RÚVZ BB.	konzultácie poradenstvo	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom	Informácie na webovom sídle a na vstupných dverách úradu. Oznam pre médiá ohľadom vyšetovania vzoriek - RÚVZ BB. Distribúcia letákov pre verejnosť.	25 (osobne a telefonicky)	nie
RÚVZ so sídlom v Prešove	Informácie na webovom sídle úradu. Oznam v regionálnej tlači. Distribúcia letákov pre verejnosť.	374 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Poprade	Informácie na webovom sídle a informačnej tabuli. Články v médiách. Distribúcia letákov pre verejnosť.	130 (osobne) 20 (telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Bardejove	Informácie na informačnom paneli a na webovom sídle úradu. Oznamy v reg. novinách a televízii. Distribúcia letákov pre verejnosť. Prednáška (SPŠ Bardejov).	(osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou	Informácie a brožúrka na webovom sídle úradu, článok v miestnej tlači, Distribúcia letákov a brožúr pre verejnosť.	130 (osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom vo Svidníku	Informácie na informačnom paneli a webovom sídle úradu. Články do regionálnych novín. Distribúcia brožúr pre verejnosť.	(osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Humennom	Informácie na webovom sídle. Oznam a článok v reg. novinách. Prednášky pre ZŠ v okrese. Distribúcia letákov pre verejnosť.	(osobne a telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni	Informácie na webovom sídle úradu. Oznamy zaslané obciam, mestám a iným subjektom v okrese. Oznam a články v regionálnych novinách. Rozhovory pre televíziu. Distribúcia vlastných letákov pre verejnosť.	195 (osobne) 35 (telefonicky)	áno/áno
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Informácie na webovom sídle. Reportáž pre médiá (Košický Korzár). Aktívna účasť na konferencii (Kvalita vody vo VVS, a. s.). Distribúcia letákov pre verejnosť.	300 (osobne)	áno/áno
RÚVZ so	Informácie na vonkajšej tabuli,	(osobne a	áno/áno

sídlom v Michalovciach	informačnom paneli a webovom sídle úradu. Prednáška (XXI. Okresné dni vody), prednáška (ZŠ Strážske). Reportáž pre média. Distribúcia letákov pre verejnosť.	telefonicky)	
RÚVZ so sídlom v Rožňave	Informácie a brožúra na webovom sídle úradu. Oznamy pre obce, mestá, ZŠ a iné subjekty v okrese. Oznamy v miestnych novinách a televízii. Tlačená forma letáku bola expedovaná pre obce, kde nie je vybudovaný vodovod. Distribúcia letákov pre verejnosť.	44 (osobne)	nie
RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi	Informácie na webovom sídle a na nástenke úradu. Spracovanie letáku a uverejnenie na webovom sídle úradu.	42 (osobne) 30 (telefonicky)	nie
RÚVZ so sídlom v Trebišove	Informácie na webovej stránke RÚVZ a mestských úradov regiónu.	53 (osobne)	áno/áno

Obr. č. 2: Percentuálny podiel vzoriek analyzovaných na ÚVZ SR a RÚVZ

Obr. č. 3: Množstvo analyzovaných vzoriek podľa jednotlivých krajov

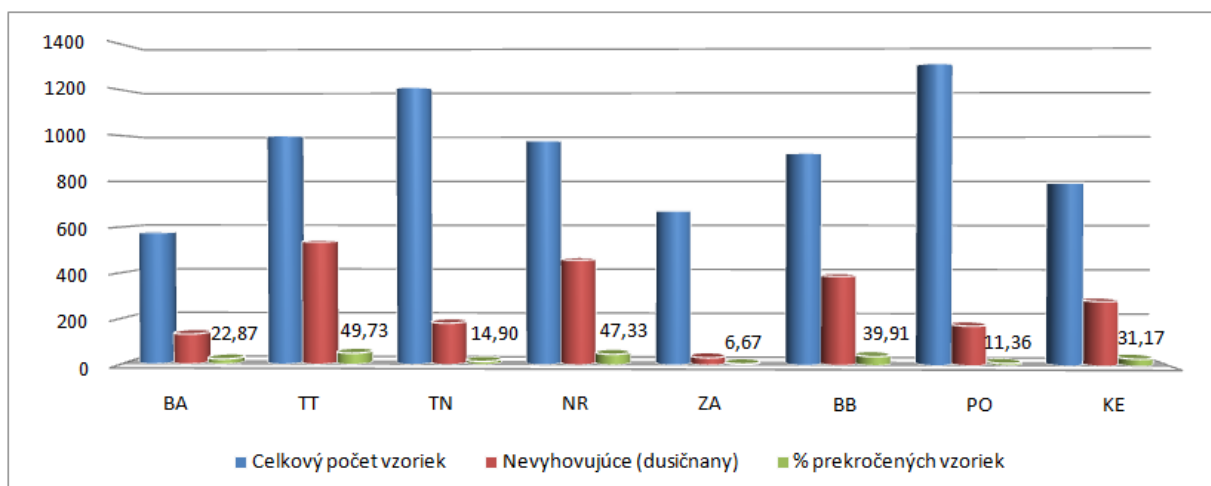

Z celkového počtu 7 456 vyšetrených vzoriek na Slovensku bolo 576 (7,7%) vzoriek z Bratislavského kraja, 999 (13,4%) vzoriek z Trnavského kraja, 1 209 (16,1%) vzoriek z Trenčianskeho kraja, 977 (13,1%) vzoriek z Nitrianskeho kraja, 671 (9,0%) vzoriek zo Žilinského kraja, 922 (12,4%) vzoriek z Banskobystrického kraja, 1 309 (17,6%) vzoriek z Prešovského kraja a 793 (10,6%) vzoriek z Košického kraja.

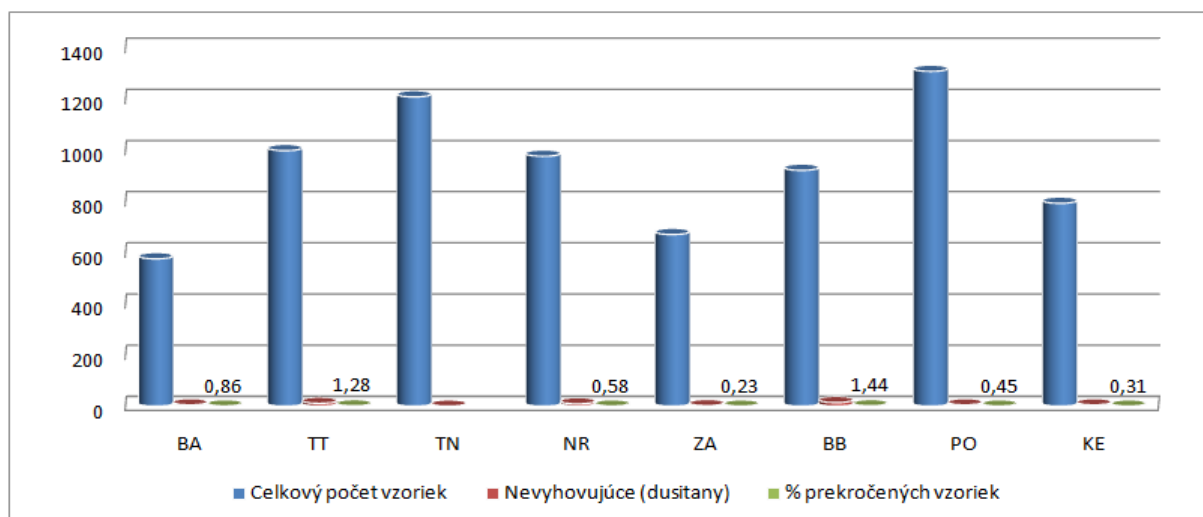
Tab. č. 2: Počet odobraných vzoriek a počet a % prekročených vzoriek v ukazovateľoch dusičnany a dusitany v jednotlivých krajoch.

Kraj	Celkový počet	Počet prekročených (dusičnany)	% prekročených (dusičnany)	Počet prekročených (dusitany)	% prekročených (dusitany)
BA	576	132	22,87	5	0,86
TT	999	536	49,73	11	1,28
TN	1209	182	14,90	Nevyšetrovali	
NR	977	458	47,33	9	0,58
ZA	671	33	6,67	2	0
BB	922	388	39,91	14	1,44
PO	1309	173	11,36	5	0,45
KE	793	280	31,17	5	0,31
Spolu	7456	2182	27,99	51	0,74

Obr. č. 4: Podiel prekročených vzoriek v ukazovateli dusičnany v jednotlivých krajoch

Obr. č. 5: Podiel prekročených vzoriek v ukazovateli dusitany v jednotlivých krajoch

Z celkového počtu 7 456 vzoriek bola v roku 2018 **limitná hodnota pre dusičnany (50 mg/l^{-1})** prekročená v 2182 vzorkách, čo predstavuje 27,99 % (**Obr. č. 4**) a **limitná hodnota pre dusitany ($0,5 \text{ mg/l}^{-1}$)** v 51 vzorkách, t.j. 0,74 % (**Obr. č. 5**).

Výsledky laboratórných vyšetrení prinesených vzoriek vody boli uverejnené na webovom sídle ÚVZ SR, na webových sídlach jednotlivých RÚVZ alebo občanom z jednotlivých regionálnych úradov distribuované podľa vyžiadania telefonicky, e-mailom alebo si ich prišli prevziať osobne. Občania boli upozornení, že vyhovujúce výsledky v ukazovateľoch dusičnany a dusitany nie sú dostatočné na preukázanie toho, či je voda zo studne **zdravotne bezpečná**. Na celkové posúdenie je potrebné vykonať minimálny rozbor pitnej vody podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 247/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou v znení vyhlášky MZ SR č. 97/2018 Z. z., ktorá zahŕňa aj požiadavky na mikrobiologickú, biologickú a ďalšiu chemickú kvalitu pitnej vody. Pre zlepšenie situácie a zníženie koncentrácií dusičnanov a dusitanov

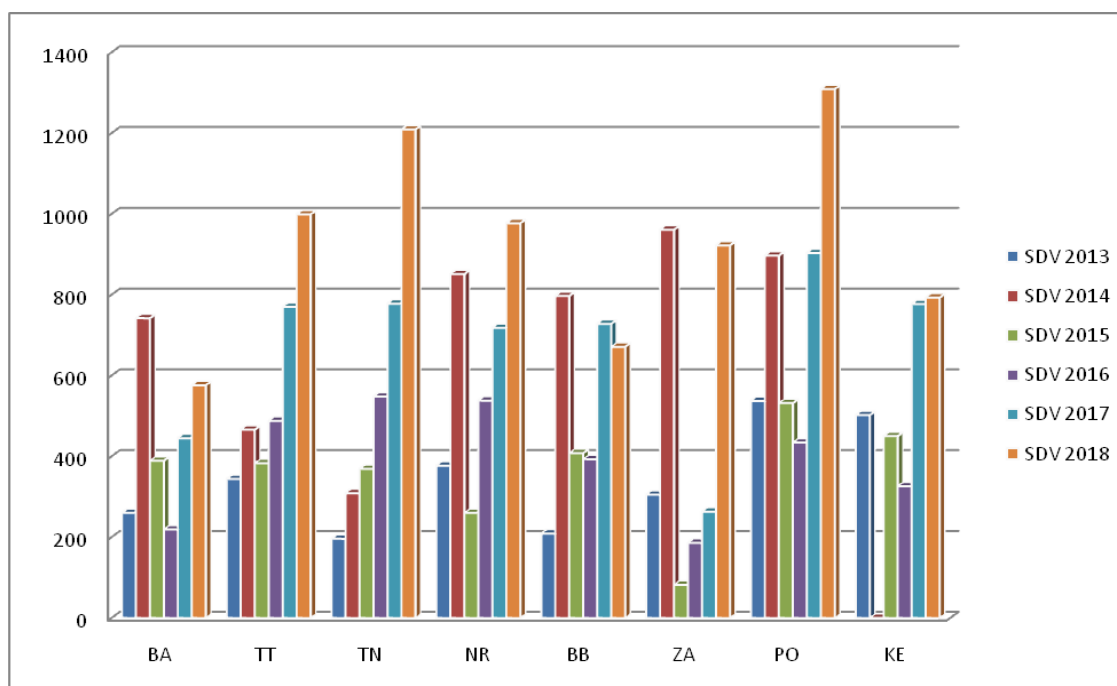
bolo verejnosti odporúčané identifikovať a odstrániť možné zdroje znečistenia v blízkosti studne ako sú hnojiská, chovy domácich zvierat, netesné žumpy a kanalizácia, nadmerné používanie hnojív a postrekov a laboratórny rozbor vody zopakovať.

Zo strany verejnosti je o bezplatné poskytovanie vyšetrenia vzoriek vody z individuálnych zdrojov pri príležitosti Svetového dňa vody každoročne veľký záujem. Počty vyšetrených vzoriek za posledných šesť rokov sú uvedené v nasledovných tabuľkách a grafoch.

Tab. č. 3: Prehľad počtu vyšetrených vzoriek vody počas SDV za roky 2013 ~ 2018 v jednotlivých krajoch Slovenska

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kraj	Počet vzoriek	Počet vzoriek	Počet vzoriek	Počet vzoriek	Počet vzoriek	Počet vzoriek
BA	260	742	389	219	445	576
TT	344	466	383	488	770	999
TN	196	309	369	548	778	1 209
NR	377	851	260	538	718	977
BB	209	797	408	393	728	671
ZA	305	961	82	186	263	922
PO	537	897	532	434	903	1 309
KE	502	0	450	326	777	793
Spolu	2 730	5 023	2 873	3 132	5 382	7 456

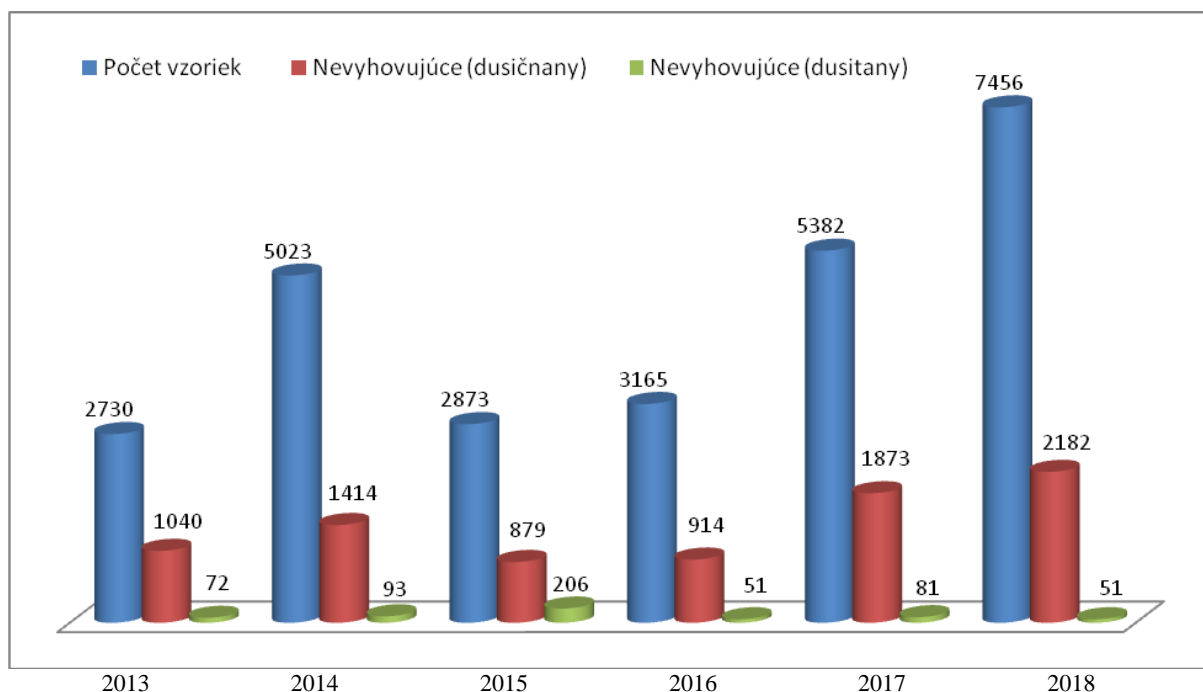
Obr. č. 6: Grafický prehľad počtu vyšetrených vzoriek vody počas SDV za roky 2013 ~ 2018 v jednotlivých krajoch Slovenska

Tab. č. 4: Prehľad vyšetrených vzoriek a počet prekročených vzoriek v ukazovateľoch dusičnany a dusitany analyzovaných na ÚVZ SR a RÚVZ za roky 2013 ~ 2018

Rok	Počet vzoriek	Počet prekročených (dusičnany)	Počet prekročených (dusitany)	% prekročených (dusičnany)	% prekročených (dusitany)
2013	2 730	1 040	72	38,90	2,95
2014	5 023	1 414	93	28,15	1,85
2015	2 873	879	206	30,59	7,17
2016	3 165	914	51	28,88	1,61
2017	5 382	1 873	81	30,25	1,53
2018	7 456	2 182	51	27,99	0,74
Celkový priemer				30,79 %	2,64 %

Obr. č. 7: Grafický prehľad vyšetrených vzoriek a počet prekročených vzoriek v ukazovateľoch dusičnany a dusitany analyzovaných na ÚVZ SR a RÚVZ počas SDV za roky 2013 ~ 2018

Na základe tabuľky č. 4 môžeme konštatovať, že **dusičnany** resp. **dusitany** sú naďalej najdôležitejším a pretrvávajúcim problémom vody zo studní. % prekročených vzoriek v ukazovateli dusičnany za posledných 6 rokov dosiahlo priemerne 30,79 % , čo predstavuje 1/3 analyzovaných vzoriek. V ukazovateli dusitany to bolo priemerne 2,64 % vzoriek.

Prostredníctvom SDV orgány na ochranu zdravia každoročne pripomínajú verejnosti význam „**zdravotne bezpečnej vody**“, ktorej používaním je možné predísť ochoreniam a prispieť k celkovému zdravotnému stavu obyvateľstva. I v roku 2018 výsledky realizovaných činností potvrdili záujem verejnosti o túto tému a skutočnosť, že na problémy využívania individuálnych zdrojov – studní je potrebné verejnosť aj naďalej upozorňovať.

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky